



Biblioteca escolar, *organismo vivo ao servizo das aprendizaxes*



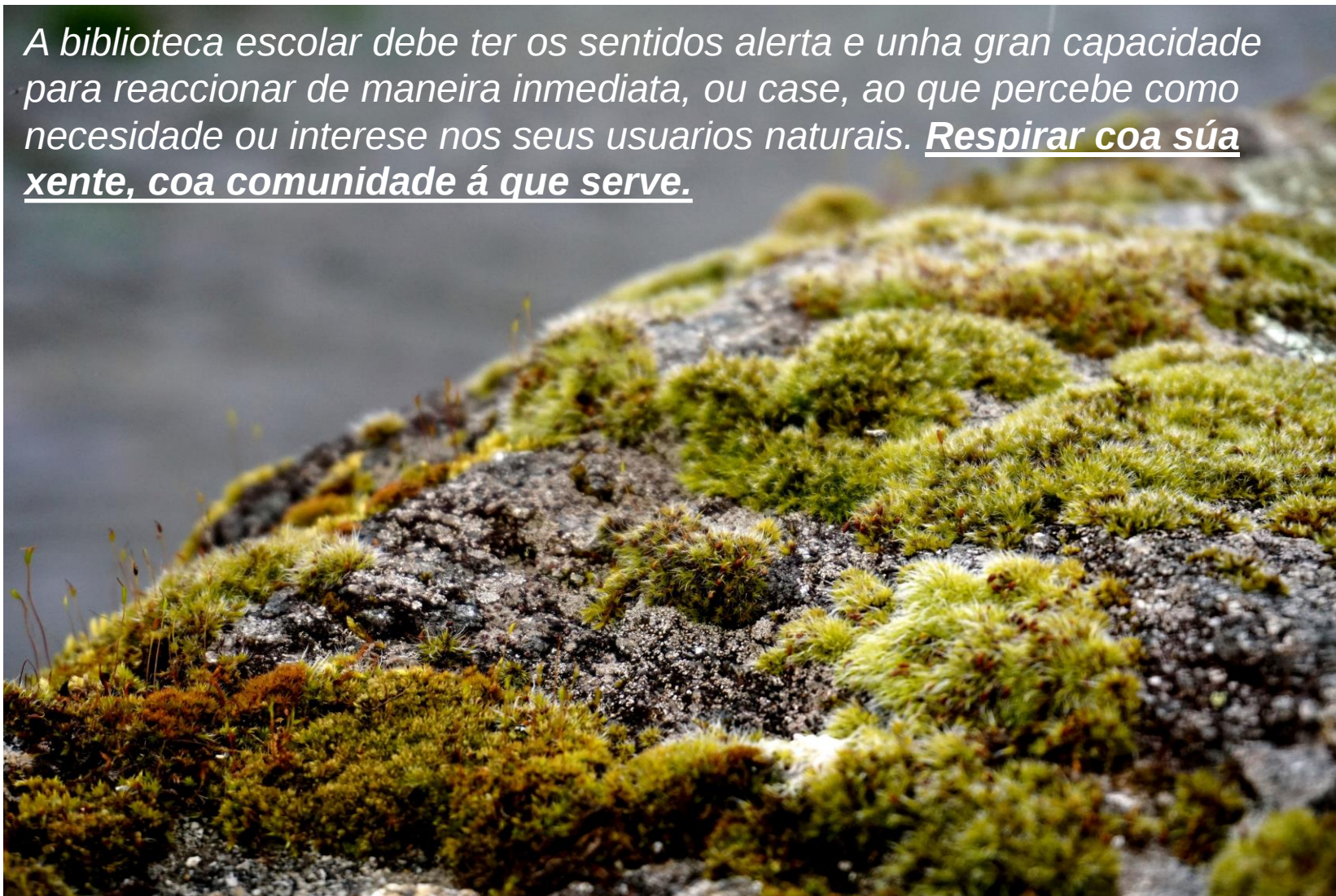
Cristina Novoa

@novoa5

CEIP de Leirado (Salvaterra de Miño, Pontevedra)

Biblioteca escolar, organismo vivo

A biblioteca escolar debe ter os sentidos alerta e unha gran capacidade para reaccionar de maneira inmediata, ou case, ao que percebe como necesidade ou interese nos seus usuarios naturais. Respirar coa súa xente, coa comunidade á que serve.



Artigo en EDUGA

Que bibliotecas?

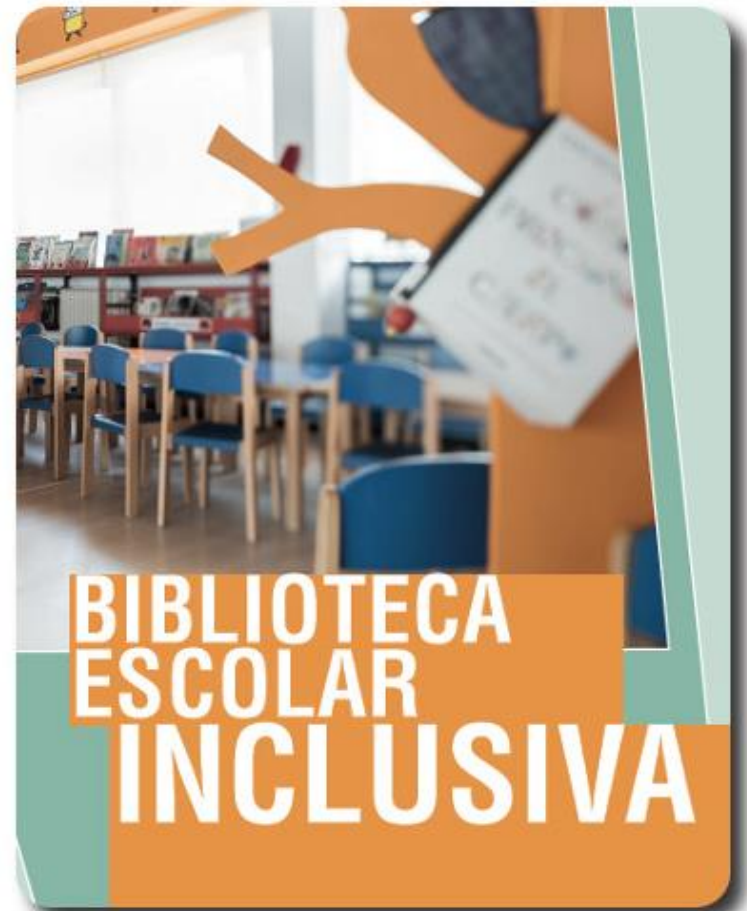
A biblioteca escolar é un “entorno” físico e dixital de aprendizaxe na escola onde a lectura, o interese, a investigación, o pensamento, a imaxinación e a creatividade son centrais para a viaxe cara á información e o coñecemento dos estudantes, tamén cara ao seu crecemento persoal, social e cultural.

Directrices IFLA para a Biblioteca Escolar (2015)

E tamén...

“ A biblioteca deberá ser cada vez máis inclusiva, que dea resposta ás necesidades de todo o alumnado no que atinxe a accesibilidade, recursos dispoñibles a través da colección física ou virtual, aos equipamentos e ás actividades propostas”

Instrucións para a organización e funcionamento da BE. Setembro de 2020.
Dirección Xeral de Centros e Recursos Humanos. Consellería de Cultura,
Educación e Universidade.



Accesible para descarga: <http://www.edu.xunta.es/biblioteca/blog/files/FOLLETO-A3-BINCLUSIVAS-V1.pdf>



Ilust. de
Óscar Villán

Cartel e lema para as Bibliotecas escolares de Galicia – curso 2019/2020

Biblioteca escolar, *unha oportunidade para o sistema educativo*



CEIP A Lama (A Lama, Pontevedra)

Artigo: La biblioteca escolar y el cuento del hombre que tenía mala suerte.
Monográfico BE21 puntedu 2020

*CUESTIÓN BÁSICA para que a BE poida exercer de **axente transformador** no centro:*

- 1. O espazo como facilitador de experiencias*
- 2. Equipamento para o acceso, tratamento e produción de información, e para a aprendizaxe colaborativa*
- 3. Actualización constante da colección*
- 4. Biblioteca física e virtual*
- 5. Equipo de apoio: factor humano*
- 6. Orzamento específico*
- 7. A biblioteca como mediadora da lectura no centro*
- 8. Alfabetización mediática e informacional*

1. O espazo como “facilitador” de experiencias

O espazo da biblioteca debe organizarse en función das prácticas que interesa incentivar. En lugar de dedicar todo o espazo dispoñible a postos de lectura individual, deberá distribuírse o mobiliario de forma que favoreza a circulación das persoas usuarias así como actividades individuais e grupais de lectura (formal e informal), consulta, participación, expresión, investigación, manipulación..., ampliando as posibilidades da biblioteca cara a unha factoría ou laboratorio creativo de aprendizaxes no que o diálogo, a participación activa e a comunicación son imprescindibles.

Instrucións para a organización e funcionamento da BE. Setembro de 2020. Dirección Xeral de Centros e Recursos Humanos. Consellería de Cultura, Educación e Universidade.

CEIP A Laxe (Marín)



CEE Terra de Ferrol



Intervencións nos espazos para unha maior diversidade de oportunidades de aprendizaxe



CPI Cruz do Sar (Bergondo, A Coruña)



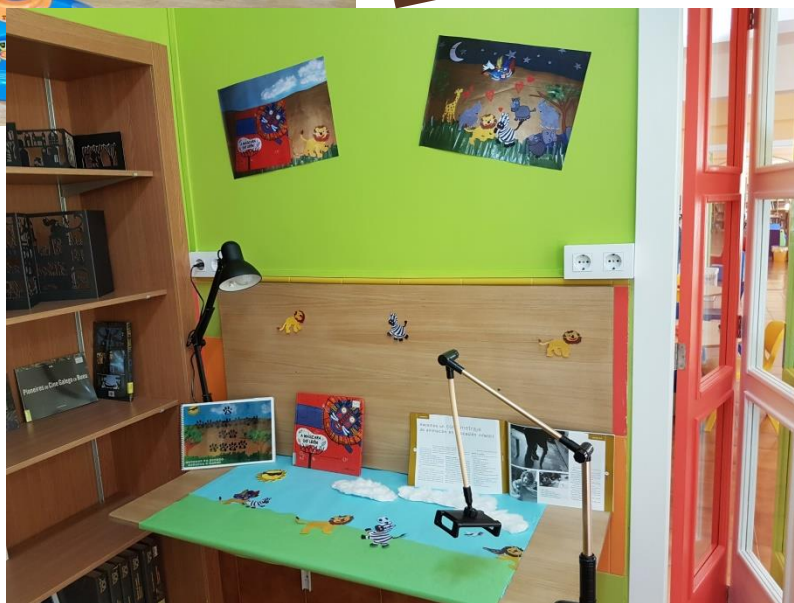


IES Basanta Silva (Vilalba, Lugo)



Espazos e tempos para a ciencia: a exploración, a investigación... a aprendizaxe.





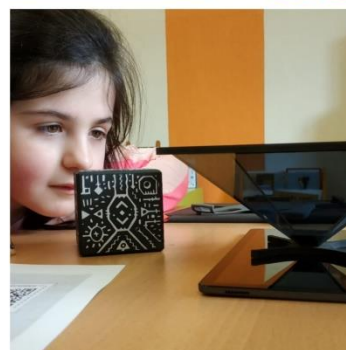
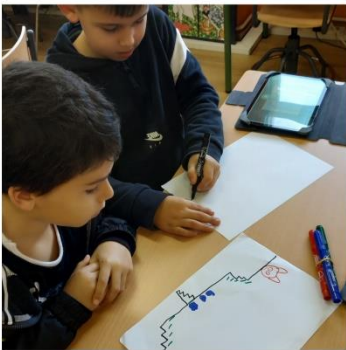
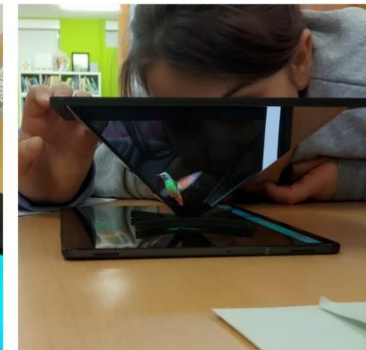
Recunchos de
ciencia, espazos
creativos, *maker*
spaces, sets de
gravación
audiovisual,
recuncho de
xogos,
laboratorios de
ideas, *factoría lab*:
CENTRO
CREATIVO
DAS
APRENDIZAXES

Espazos para a comunicación e para a desconexión



2. Equipamento para o acceso, tratamento e produción de información, e para a aprendizaxe colaborativa.





3. Unha colección actualizada, diversificada, equilibrada, inclusiva



Cuestións que interveñen...



- Papel da biblioteca escolar no centro (**finalidades**, presenza, orzamento, organización...)
- Equipo de biblioteca (experiencia, **formación**, criterio, dedicación, tempo...)
- As posibilidades que nos ofrece o medio (librerías???)
- **A industria editorial**
- Animación á lectura e outras **tentacións**.

Moitos intereses en xogo...

Composición dos fondos

(Segundo as recomendacións internacionais – IFLA/UNESCO (2002):

- 60%: Obras de referencia, libros e outro material de consulta, de coñecementos....
- 40%: libros e outros para o lecer (incluída a LIX)



* Directrices 2015

Tomar partido, escoger o rumbo



“Nuestras selecciones de documentos, nuestra forma de presentarlos a los usuarios, la manera de clasificarlos y de hacerlos accesibles, todo ello son tareas estrictamente bibliotecarias que suponen tomar partido. Al diseñar la biblioteca estamos actuando, tomando decisiones que tienen implicaciones políticas y sociales”.

Javier Pérez Iglesias.

Bibliotecario de la Universidad Complutense de Madrid

4. Biblioteca física e biblioteca virtual



As bibliotecas escolares son bibliotecas híbridas, que dan cabida a materiais impresos e a materiais en soporte electrónico; bibliotecas que aúnan o presencial e o virtual, que integran a cultura impresa e a cultura dixital.

(Marco de referencia para as bibliotecas escolares. MEC, 2011)

Plataformas de préstamo dixital



XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Bibliotecas
escolares
de Galicia



Lectura dixital ELBE.2

▼

Avanzada

 Conta

 Axuda

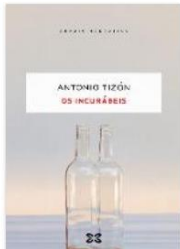
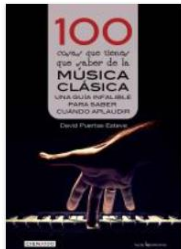
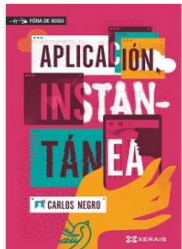
Inicio



Lectura dixital para as bibliotecas escolares

O proxecto piloto E-LBE.2 forma parte do Plan LIA . Busca que profesorado e alumnado coñezan de primeira man a lectura dixital e dean conta das posibilidades que ofrece para a mellora da competencia e dos hábitos de lectura entre os máis novos

De todo un pouco. Lecturas de inverno









5. O factor humano



Equipo de biblioteca



Familias lectoras



Alumnado voluntario



6. Recursos: un orzamento propio

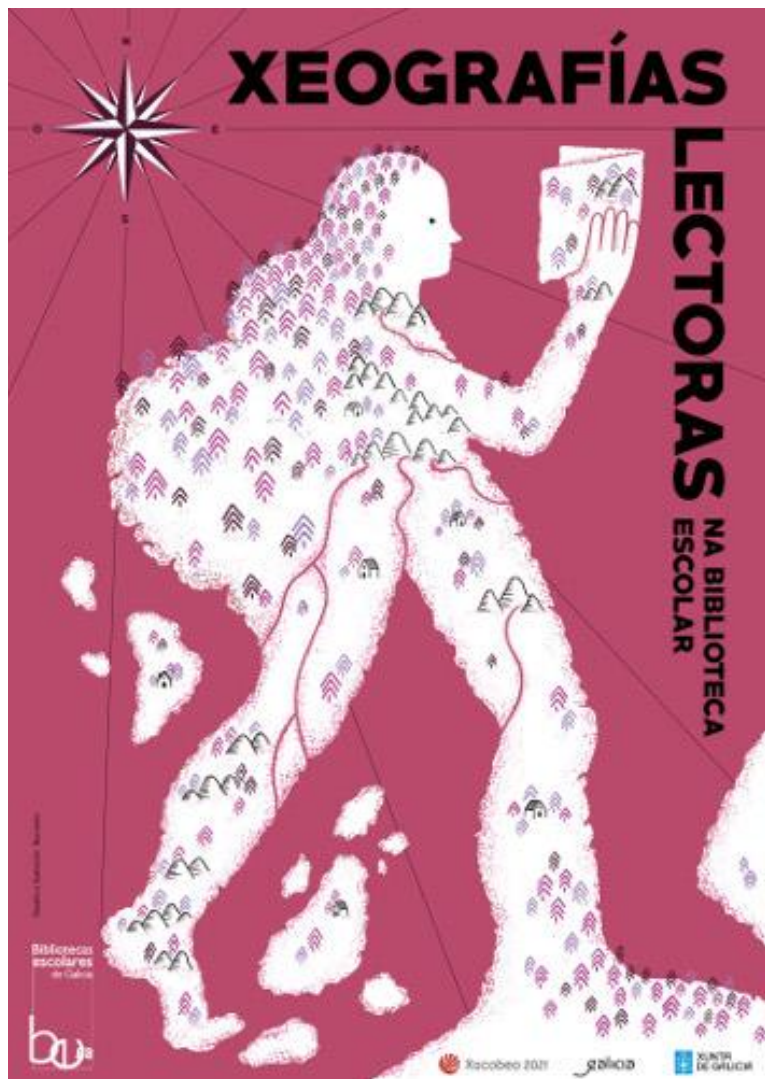




Actuación vinculada aos contidos curriculares e ás competencias



7. A BE como mediadora de lectura no centro



XEOGRAFÍAS LECTORAS NA BIBLIOTECA ESCOLAR convida a explorar todas as posibilidades da lectura: en calquera soporte, en calquera formato, con calquera finalidade; lecturas textuais e icónicas; imaxes fixas e en movemento; lectura de gráficos, planos, mapas ou infografías; lecturas individuais e lecturas compartidas, en silencio ou en voz alta; lectura de ficción e de información; lectura libre e guiada; lectura que nos axude a comprender mellor o noso mundo e lectura que nos axude a entender o mundo dos outros...

Formación e fomento da lectura: propostas **diversificadas** e centradas na **socialización** da lectura e na **construción de lectores competentes**.
Proxecto lector de centro / Plan Anual de Lectura.
Lectura crítica.



*Máis aló das conmemoracións de datas clave do calendario civil ou do ciclo anual, **actividades sistematizadas** (tempos e espazos para a lectura), calidade nas propostas, e tamén: clubs de lectura, rutas literarias, lecturas compartidas, “hora de ler”...*



Acompañamiento lector, lecturas compartidas, apadriñamiento, amadriñamiento lector....





CLUBS DE LECTURA, LECTURAS COMPARTIDAS, FAMILIAS LECTORAS...



As familias lectoras



CEIP Saco e Arce (Toén, Ourense)

Recomendaciones lectoras (en analógico e en dixital)



RECOMENDACIÓNS NA
BIBLIOTECA DO IES DE
BRIÓN

Que estás a ler??
#euquedonacasa

IES de Brión. Club de lectura “Librionexus”

Recitais, exposicións, encontros con autoras, creadoras, científicas, divulgadoras, expertas, referentes...





Trataríase de formar lectoras e lectores que sexan quen de mirar e sorprenderse, de buscar significados alí por onde vaian, lean o que lean, miren o que miren; autónomos na súa busca de lecturas e de recursos culturais e artísticos, curiosos fronte ao mundo e respectuosos co outro e as súas creacións...

Hora de ler: Lectura libre en tempo lectivo

HORA DE LER

Durante os quince primeiros minutos da primeira sesión os alumnos de ESO poden ler os libros, comics, revistas que traian da súa casa.

Tamén estarán á disposición do alumnado e profesorado en ALTO RISCO e na páxina web, polo menos, dúas suxestións semanais de lectura.

IES Francisco López Aguiar. Betanzos



IES A Basella (Vilagarcía de Arousa)

Extensión cultural: máis e mellores experiencias de lectura

- Recomendacións
- Encontros con autores/as
- Recitais
- Lecturas compartidas
- Hora do conto
- Punto de información cultural
- Club de lectura
- Rutas literarias
- Visitas a librerías o bibliotecas
- Exposicións temáticas
- Animación á lectura
- Familias lectoras
- A biblioteca como plataforma de difusión dos traballos escolares, das habilidades do alumnado e doutros membros da Comunidade Educativa....



Espazos web, redes sociais, boletíns informativos, canles diversas de comunicación, contacto e colaboración....

8. Alfabetización informacional e mediática

Urxencia de programas estables e sistematizados.

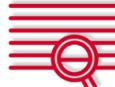


https://www.edu.xunta.gal/biblioteca/blog/files/semana_ami_2020.pdf

COMO IDENTIFICAR

NOTICIAS FALSAS

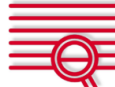
**ESTUDE A FONTE**
Non se centre só na noticia e investigue o sitio web, o seu obxectivo e a información de contacto

**LEA TODO O TEXTO**
Un titular abraiante pode querer captar a súa atención. Cal é a historia completa?

**DE QUEN É A AUTORÍA?**
Faga unha procura rápida sobre a autoría. É fiable? É real?

**COMPROBE A DATA**
Publicar noticias antigas non significa que sexan relevantes para feitos actuais

**CONSIDERE A SÚA ORIENTACIÓN**
Teña en conta que as súas crenzas poderían alterar a súa opinión

**LEA TODO O TEXTO**
Un titular abraiante pode querer captar a súa atención. Cal é a historia completa?

**FONTES ADICIONAIS**
Faga clic nas ligazóns e verifique que haxa datos que avalen a información

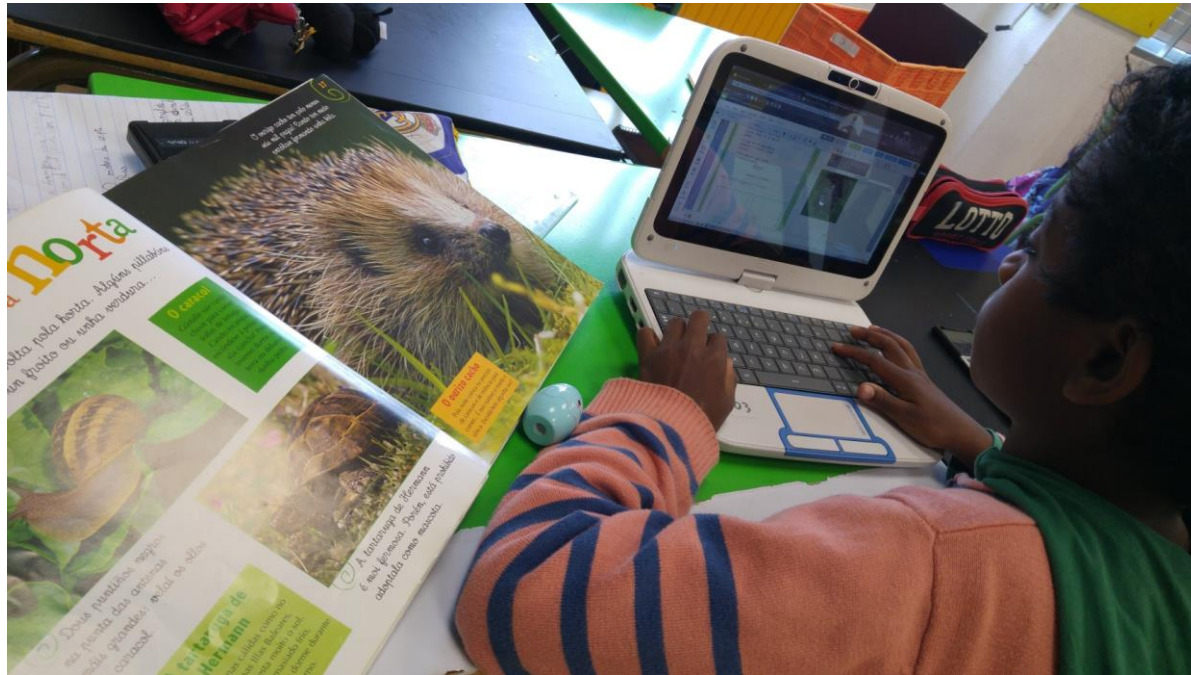
**É UNHA BRINCADEIRA?**
Se for moi extravagante, pode ser unha sátira. Investigue o sitio web e a autoría

**PREGUNTE A UNHA PERSOA CON EXPERIENCIA**
Pida axuda na biblioteca ou consulte un sitio web de verificación

TRADUCIDO POR MANUEL IGLESIAS FERNÁNDEZ

International Federation of Library Associations and Institutions

- Coordinación de proxectos interdisciplinarios, apoio a traballos de investigación xurdidos en grupos, aulas, materias...
- Aproveitar as materias de libre configuración.
- Novos currículos???



Concurso de Traballos por Proxectos coordinados/apoiados pola biblioteca escolar. Traballos premiados curso 2018/2019

Cómpre insistir en que...



A biblioteca é un instrumento do centro para a mellora e enriquecemento da súa cultura pedagóxica.

Non é responsabilidade única do equipo de biblioteca.

Non é privativo de ninguén, antes ben, é **territorio de encontro e fonte de alimentación para toda a comunidade educativa.**

Son indispensables...

- ✓ Formación (individual e colectiva; lectura profesional...)
- ✓ Avaliación (do que se fai, da situación e das dinámicas creadas, dos resultados obtidos...)
- ✓ Planificación (a curto e medio prazo)
- ✓ Reflexión (*a biblioteca non pode ser territorio das “ocorrencias”*)
- ✓ Colaboración (cos distintos sectores da comunidade educativa)
- ✓ Construción e mantemento de redes internas e externas, con outros axentes culturais e educativos. Ofrecer e buscar alianzas.

A concepción da biblioteca como comunidade de intereses aberta cara a mundos moi diversos achega numerosas posibilidades de colaboración e creación cooperativa.

Miret, I. (coord.): Pegadas dunha viaxe. Traxectorias e futuros das bibliotecas escolares de Galicia (2020)

A biblioteca pode...



- Ofrecer oportunidades de apoio
- Servir á transversalidade do currículo
- Vincular aprendizaxes a realizar nas diversas áreas e materias
- Servir de ponte e de plataforma

Configurada como centro creativo das aprendizaxes ofrece ao alumnado un entorno natural, máis próximo á súa forma de entender o mundo, a comunicación e a formación “informal”, con maior conexión ás súas prácticas fóra do ámbito académico.

A biblioteca é así a gran aliada do sistema educativo.

Algúns exemplos de centros que exploran a traballan por un modelo avanzado de biblioteca escolar. Centros LÍA.2



<https://youtu.be/LqSDIxzKC60>

+ vídeos CENTROS LÍA.2 e outros



Grazas!

crisnovoa@gmail.com